

KEURUUN KAUPUNKI**Keurusselän ympäristönsuojelu-
jaosto**

Keskusaukio 3
42700 KEURUU

Päätös ympäristöluvasta

Diaarinumero 234/11.01.00/2022

Kokous 26.3.2025 § 14

Julkaistu 2.4.2025

Asia

Ympäristönsuojelulain 28 §:n 2. momentin mukainen päätös, joka koskee olemassa olevan hevostallin toimintaa.

Hakija

Erkki Laakso
Hoskarintie 24
42560 POHJOISJÄRVI
Y-tunnus: 1169976-9

Toiminta ja sen sijainti

Hevostalli sijaitsee Keuruun kaupungin Pohjaslahden kylässä tilalla Myllypelto 249-408-23-2, osoite Hoskarintie 24, Pohjoisjärvi.

Luvan hakemisen peruste ja viranomaisen toimivalta

Ympäristöluvan hakeminen perustuu ympäristönsuojelulain (527/2014) 28 ja 29 a §:in sekä ympäristönsuojelulain liitteen 4 kohtaan 5 a.

Ympäristönsuojelulain 115 a §:n 4 momentin mukaan pohjavesialueelle sijoittuvan hevostallin toimintaa koskevassa ympäristölupa-asiassa toimivaltainen lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Keurusselän ympäristönsuojelijaosto.

Hakemuksen vireille tulo

Ympäristölupahakemus on tullut vireille 2.3.2022.

Toimintaa koskevat luvat ja muut päätökset

Toiminnalle on ollut Keurusselän ympäristönsuojelijaoston 20.12.2017 (13.12.2017 § 74) Erkki Laaksolle myöntämä määräaikainen ympäristölupa (30 hevosta tai ponia).

Lupapäätös on ollut voimassa 31.12.2022 asti. Uusi lupahakemus toiminnan jatkamiseksi tuli jättää 31.12.2021 mennessä.

Keuruun kaupungin rakennuslupaviranomainen on myöntänyt Erkki Laaksolle seuraavat hevostallitoimintaan liittyvät rakennus- ja toimenpideluvat: Majoitustilat lupa 284/90, lantalan rakentaminen uudemman hevostallin yhteyteen lupa 16/97, hevosalirakennuksen laajennus lupa 192/98, maneesi lupa 24/06 ja toimenpidelupa 165/08 lantalakatoksen rakentamiseen.

Ympäristönsuojelusihteerin viranhaltijapäätös 3.9.2015 koskien kiinteistön vapauttamista liittymisestä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon.

Ympäristö ja kaavoitustilanne

Myllypellon tila sijaitsee Keuruun kaupungin Pohjaslahden kylässä noin kuusi (6) kilometriä Keuruun keskustasta kaakkoon. Tilakeskuksessa sijaitsee asuinrakennuksen lisäksi hevostalli- ja majoitusrakennus, hevostalli sekä maneesi. Tilakeskuksen ympärillä olevat pellot ovat laidunkäytössä. Itä- ja pohjoispuolelta tila rajoittuu Keurusselkään laskevaan Hoskarinjokeen, länsipuolelta asuinkäytössä olevaan Kersaharju - kiinteistöön ja eteläpuolelta laidun- ja metsäalueisiin. Etäisyys tilan ulkopuoliseen lähimpään asuinrakennukseen on karttatarkastelun perusteella hevostallista noin 130 metriä, maneesista noin 60 metriä ja tilan rajalta noin 30 metriä. Tilan välittömän lähiympäristön rakennuskannassa tai toiminnoissa ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2017 myönnetyn ympäristöluvan myöntämisen jälkeen. Tilan Myllypelto omistajat ovat vaihtuneet vuonna 2018 ja myös he asuvat tilalla.

Alueella on voimassa Pohjoisjärven osayleiskaava (Keuruun kaupunginvaltuusto 14.3.2016 § 15). Osayleiskaavassa tilakeskuksen alue on merkitty merkinnällä AM-1 (Maatilojen talouskeskuksen alue / hevostila) ja laidunalueet merkinnällä MT (Maatalousalue). MT-alueen suunnittelumääräyksen mukaan alueelle sallitaan maatalouteen liittyvä rakentaminen, mutta ranta-alueelle sijoittuva rakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen. Lähin uusi ohjeellinen rakennuspaikka on osoitettu noin 150 metriä tilakeskuksen eteläpuolelle. Alle 200 metrin etäisyydelle tilakeskuksesta on osoitettu kolme (3) rakennuspaikkaa. Keski-Suomen maakuntakaavassa (voimaan 28.1.2020) tilan aluetta koskevat seuraavat merkinnät: maakunnallisesti arvokas Manniskylä-Hoskarin maisema-alue, kulttuuriympäristön vetovoima-alue ja puolustusvoimien Kalettoman varikon toimintaan liittyvä suojavyöhykealueva-raus (sv).

Hevostallit ja laidunalueet sijaitsevat Lintusyrjänharjun vedenottoon soveltuvan pohjavesialueen pohjoisosassa pohjavesialueen reunavyöhykkeellä, maneesi muodostumisalueen rajalla. Harju on muodostumatyyppiltään vettä ympäristöön purkava harju. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (Keski-Suomen ELY-keskus) alueelle laaditussa vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 Lintusyrjänharjun pohjavesialue on luokiteltu riskinalaiseksi ja kemiallisesti huonossa tilassa olevaksi pohjaveden kohonneen kloridipitoisuuden vuoksi. Pohjavesialueen pohjaveden hyvä kemiallinen tila on arvioitu saavutettavan viimeistään vuonna 2027 tieliikenteen pohjavesiriskien hallinnan keinoin suolauksen vähentämisen ja vähemmän haitallisiin liukkaudentorjunta-aineisiin siirtymisen myötä.

Laajin Myllypelto-tilan lähialueen pohjaveden laatua ja virtausolosuhteita koskeva tutkimus on Keski-Suomen ympäristökeskuksen tekemä, 8.6.2001 päivätty Lastenkodin pohjavesiselvitys. Tuolloin saatujen tutkimustulosten mukaan ihmistoiminnalla oli vaikutusta alueen pohjaveden laatuun, sillä pohjaveden typpi- ja suolapitoisuudet olivat luonnontilaiseen pohjaveteen verrattuna selvästi koholla. Nitraattipitoisuus Lastenkodin ottamoalueella oli yleisesti noin 15 mg/l, mutta korkeimmillaan lähes 30 mg/l, kun se luonnontilaisessa pohjavedessä on noin 1 mg/l. Lähimpänä Myllypelto-tilaa sijaitsevasta havaintoputkesta 17A tuolloin otetussa vesinäytteessä nitraattityppipitoisuus oli 8,85 mg/l eli pohjaveden laskennallinen nitraattipitoisuus oli 39,2 mg/l. Pohjaveden virtaus tapahtui pohjavesialueen pohjoisosassa etelään ja eteläosassa pohjoiseen. Vuosilta 2018-2022 on käytettävissä yhdeksän toiminnanharjoittajan toimittamaa tutkimustulosta havaintoputkesta 17A. Nitraattipitoisuus vaihteli näytteissä välillä 0,15 – 2,4 mg/l ja pohjaveden laskennallinen nitraattipitoisuus välillä 0,67 – 10,6 mg/l. Vaikka nitraattipitoisuus oli laskenut aikaisempiin tuloksiin verrattuna ja alitti sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa 1352/2015 annetun talousveden kemiallisen laatuvaatimuksen 50 mg/l, ylittivät pohjaveden nitriitti- ja ammoniumtyppipitoisuudet talousveden kemialliset laatuvaatimukset ja -tavoitteet 0,5 mg/l osassa näytteistä. Ammoniumtyppipitoisuus oli korkeimmillaan 1,5 mg/l ja se ylitti myös pohjaveden ympäristölaatu normin 0,2 mg/l (valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä antaman asetuksen muuttamisesta 341/2009) useissa näytteissä. Hygieeniseltä laadultaan vesi oli kaikissa näytteissä hyvää, sillä ulosteperäisiä bakteereita näytteissä ei ole ollut. Koska havaintoputki 17A soveltui vanhana rautaputkena huonosti pohjaveden laadun tutkimiseen, asennutti toiminnanharjoittaja keväällä 2023 lantalan länsipuolelle lähelle Hoskarinjoen rantaa uuden havaintoputken HP 1/23. Uudesta putkesta on käytettävissä kaksi näytettä kesäkuulta 2023 ja yksi heinäkuulta 2024. Tu-

lokset ovat pääosin alhaisia, mutta niissä on vaihtelua. Nitraatin ja nitriitin yhteispitoisuus vaihteli välillä < 0,005 – 1,0 mg/l ja kokonaistypen välillä < 0,05 – 1,2 mg/l. Ammoniumtypen korkein pitoisuus oli 0,011 mg/l.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto myönsi 8.6.2015 Keuruun kaupungin Keuruun Vesi-liikelaitokselle vesilain mukaisen luvan pohjavedenottamon rakentamiseksi Lintusyrjänharjun pohjavesialueelle noin 2,8 kilometriä tilalta Myllypelto etelään, mutta rakentamisesta on luovuttu eikä päätös ole enää voimassa. Noin 250 metriä tilakeskuksen eteläpuolella sijaitsee 1990-luvun alkupuolella suljettu Keuruun kaupungin ns. lastenkodin vedenottamo. Keuruun kaupungin rakennustarkastaja on tehnyt päätöksen vedenottamon ja sen kaivon purkamisilmoituksesta 13.3.2025 (lupatunnus 25-0004-PI).

Tilan laitumet rajautuvat Hoskarinjokeen, joka on osa Asunnan reittiä (Pohjoisjärven alue 35.681). Hevostallien ja lantalan etäisyys joesta on karttatarkastelun perusteella noin 45 metriä. Hoskarinjoki on luokiteltu keskisuureksi kangasmaiden joeksi, joka on biologiselta ja fysikaalis-kemialliselta tilaltaan hyvässä, hydrologis-morfologiselta tilaltaan välttävässä ja ekologiselta tilaltaan tyydyttävässä tilassa (Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022 – 2027). Keski-Suomen ympäristökeskuksen laatimassa, vuonna 2007 valmistuneessa Asunnan reitin virtavesialueiden kalataloudellisessa kunnostussuunnitelmassa Hoskarinjoen erosoituneet ranta-alueet tuotiin esille yhtenä reitin vesiensuojelullisena ongelma-alueena. Suunnitelman mukaan alueen pehmeä ja herkästi syöpyvä maaperä tulisi ottaa huomioon alueen maankäytössä muun muassa aitaamalla rantalaitumet niin, etteivät eläimet pääse jokeen saakka. Keski-Suomen ELY-keskus päivitti kunnostussuunnitelman vuonna 2016 Asunnan reitin Pohjoisjärven yläpuoliselta osalta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto antoi Keuruun kaupungille vesilain mukaisen luvan Pohjoisjärven yläpuolisen Asunnan reitin kunnostamiseksi 7.12.2017 (nro 152/2017/2, dnro LSSAVI/4565/2016). Kunnostus on toteutettu vuonna 2018. Myös Pohjoisjärven alapuolisen Hoskarinjoen kunnostus on edelleen tavoitteena.

Tila ei sijaitse eikä sen välittömässä läheisyydessä ole Natura 2000 –verkoston kohteita tai muita luonnonsuojelualueita. Tila on osa maakunnallisesti arvokasta Manniskylä-Hoskarin maisema-alueita, joka on myös Keski-Suomen maakuntakaavan aluevaraus. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan ”alueella tulee edistää kestävän maatalouden harjoittamista. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.”

Toiminta ja toiminnassa tapahtuneet muutokset

Eläintilat ja yleiskuvaus toiminnasta

Hakija on asunut tilalla vuodesta 1986. Hakijalla on ollut hevosten kasvatus- ja jalostustoimintaa, lisäksi tilalla on ollut ratsastuskoulu- ja leiritoimintaa 1990-luvun alkupuolelta. Osa hevospaikoista on ollut hoitohevosille. Toiminta on yhtiötetty vuonna 2005 niin, että ratsastus- ja leirikoulutoiminnasta on vastannut Ponilaakso Oy, jonka omistavat nykyisin Erkki ja Kirsti Laakso sekä vuodesta 2018 Myllypelto-tilan omistaneet Ville ja Hanna Laakso. Ratsastustunneilla on käynyt viikoittain noin 100 asiakasta.

Tilalla on kaksi hevostallirakennusta. Vuonna 1954 rakennetussa tallirakennuksessa on tilat poneille. Uudempi hevostallirakennus on rakennettu vuonna 1985 ja sitä on laajennettu vuonna 1997 rakentamalla lantala. Lantala muutettiin karsinatilaksi 2000-luvun alussa. Toiminnanharjoittajan mukaan tallien enimmäiseläinmäärä on 30 hevosta tai ponia (19 täysikasvuista hevosta ja 11 ponia tai varsaa).

Tilalla olevien hevosten ja ponien määrä on vaihdellut erityisesti opetuskäytössä tarvittavien hevosten sekä hoitohevosien määrän mukaan. Syyskuussa 2024 tilalla oli yhteensä 20 hevosta ja ponia, joista viisi (5) oli hoitohevosia ja loput Erkki tai Kirsti Laakson omistamia hevosia ja Ponilaakso Oy:n omistamia opetuskäytössä olevia poneja. Hevosten ja ponien / varsojen keskinäisen määrän vaihtelun lisäksi myös kokonaiseläinmäärä vaihtelee eri vuodenaikoina niin, että kesäisin hevosia on tilalla vähiten. Yleisesti hevosten määrä on viime vuosina vähentynyt.

Lannan käsittely ja varastointi

Lanta varastoidaan vuosina 2012–2014 uudemman hevostallin yhteyteen rakennetussa katetussa lantalassa. Betonirakenteinen lantala on kooltaan 6 x 12 x 1,5 metriä ja sen laskennallinen tilavuus on 180 m³. Ajoluiskan korkeus on 20 cm. Kuivikkeena käytetään turvetta. Lantala tyhjennetään pääsääntöisesti kaksi (2) kertaa vuodessa. Lannan toimituspaikoissa on tapahtunut muutoksia viime vuosina. Aikaisemmin lanta toimitettiin pääosin Humuspehtoori Oy:lle Kangasalalle, mutta viime vuosina lanta on luovutettu lähialueiden viljelijöille pellolla hyödynnettäväksi. Hakija on myös voinut itse käyttää lantaa lannoitteena nurmien uusimisen yhteydessä silloin, kun käytettävissä on ollut lannan levitykseen soveltuvia peltoja.

Laidunnus ja jaloittelualueet

Kaikkia eläimiä laidunnetaan tilakeskuksen ympärillä olevilla laitumilla. Tilan oma laidunala on noin 2,5 hehtaaria, lisäksi hakijalla on ollut vuokrattua laidunala noin 2,5 hehtaaria Hoskarinjoen vastarannalla. Vuokrasopimukset ovat päättyneet vuoden 2024 lopussa, mutta tarkoituksena on tehdä uusi sopimus toukokuussa 2025 aikaisempaa laajemmasta peltoalasta. Laidunalueiden toimiva lisääminen edellyttäisi kuitenkin uuden sillan rakentamista Hoskarinjoen yli.

Laitumet rajoittuvat Hoskarinjokeen. Kaikki laidunalat ovat olleet käytössä ympäri vuoden laidun- / jaloittelukäytössä, eikä laidunkierto ole ollut mahdollista. Eläimet vietään laitumille aamulla ja haetaan talliin noin kello 16 mennessä ennen illan ratsastustunteja. Toiminnanharjoittajan mukaan keväällä laitumet äestetään ja niille kylvetään 1-vuotinen ruoho. Kesän laitumet ovat kasvipeitteisiä. Lanta kerätään laitumilta satunnaisesti. Joen rantaan ei ole aidattu suojavyöhykettä, mutta rantaan on jätetty puita ja pensaita ehkäisemään eroosiota. Joen pientareella on 2-3 kohtaa, joista hevoset voivat käydä joessa juomassa. Hevosille annetaan lisäruokaa laitumille ympäri vuoden, mutta varsinaista pysyvää tai kiertävää ruokintapaikkaa laitumilla ei ole. Kesäisin osa hevosista on sijoitettuna myös muualle, mikä vähentää tilan laitumiin kohdistuvaa laidunpainetta.

Pesu- ja muut jätevedet

Talousvesi johdetaan tilalle vesihuoltolaitoksen (Keuruun Vesi) verkostosta. Uudemmassa hevostallirakennuksessa on hevosten pesupaikka sekä sosiaalitila, jossa on vesi-WC. Vanhemman tallirakennuksen ullakkotiloissa on majoitustilat 10 hengelle ja näiden yhteydessä on vesi-WC. Tilan asuinrakennus on nykyisin liitetty Keuruun Vedden jätevesiverkostoon, mutta tallirakennuksissa muodostuvat jätevedet johdetaan edelleen umpisäiliöön. Jätevesi toimitetaan Jaakonsuon jätevedenpuhdistamolle.

Uudemmassa hevostallirakennuksessa olevan hevosten pesupaikan lisäksi hevosilla on kesäkäytössä oleva pesupaikka (vain kylmä vesi) kyseisen tallirakennuksen itäpäädyssä. Pesupaikka on hiekkapohjainen ja pesuvedet imeytyvät maahan. Hevosten pesussa ei käytetä pesuaineita.

Jätteet

Paalimuovit on laitettu sekajätteisiin, jotta muovia ei tarvitse varastoida kasalla tilalla. Pilaantunut rehu on varastoitu maapohjalla kasalla ennen sekoittamista lantaan. Mikäli toiminnassa syntyy vaarallisia jätteitä, toimitetaan ne (jäteöljyt, akut ja loisteputket) asianmukaisesti keräyspisteisiin.

Polttoaineiden ja kemikaalien varastointi

Tilalla ei ole polttoainesäiliöitä eikä tilalla varastoida myöskään muita öljytuotteita. Koneiden ja autojen öljyt vaihdetaan yleensä huoltamoilla. Traktorin polttoaine tuodaan kanisterilla ja se laitetaan suoraan tankkiin. Koska viljely perustuu luonnonmukaiseen tuotantoon, ei tilalla käytetä tai varastoida kasvinsuojeluaineita.

Toiminnasta aiheutuva liikenne

Liikenne on normaalia toimintaan liittyvää liikennöintiä. Rehukuljetuksia on 3 - 4 kertaa kuukaudessa. Jäteauto käy kerran viikossa. Eläinkuljetukset ovat satunnaisia. Suurin osa liikenteestä on asiointi- ja asiakasliikennettä, koska tilalla on säännöllistä ratsastuskoulu- ja leiritoimintaa sekä hoitohevosia. Kaikki raskas liikenne ja suurelta osin myös asiakasliikenne tapahtuu Heikkiläntien kautta. Tilalle on kulku myös Hoskarintien kautta.

Arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltamisesta

Hakijan arvion mukaan toiminnan vaikutus ympäristöön on vähäinen ja se on toiminnan aikana vähentynyt.

Lupahakemuksen käsittely

Hakemuksesta tiedottaminen

Kuulutus ja lupahakemus julkaistiin Keuruun kaupungin verkkosivuilla 3.11. – 10.12.2022. Lisäksi lähinaapureille (4 kpl) ja Pohjoislahden osakaskunnalle lähetettiin erityistiedoksianto tavallisena kirjeenä 4.11.2022.

Tarkastukset ja neuvottelut

Tilalle on tehty tarkastuskäynnit 21.11.2022 yhdessä ympäristöterveystarkastajan ja 4.9.2024 yhdessä Keski-Suomen ELY-keskuksen edustajien kanssa. Tarkastuksilla

todetut seikat on otettu huomioon lupa-asian käsittelyssä ja tarkastusmuistiot on liitetty lupa-asiakirjoihin.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty Keski-Suomen ELY-keskuksen, Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomaisen sekä Keuruun Vesi-liikelaitoksen lausunnot. Keuruun Vesi ei antanut lausuntoa.

Keski-Suomen ELY-keskus 7.12.2022: ”Pohjaveden havaintoputkesta v. 2018–2022 otettujen vesinäytetulosten mukaan pohjavesialueen typpipitoisuudet ovat luonnontilaiseen pohjaveteen verrattuna selvästi koholla. Luonnontilaisen pohjaveden nitraattipitoisuus on yleensä noin 1 mg/l ja nitriittipitoisuus 400 µg/l. Hapekkaissa luonnontilaisissa pohjavesissä ammoniumtyppipitoisuus on noin 2 µg/l. Vesinäytteiden laskennallinen nitraattipitoisuus on vaihdellut vuosien 2018–2022 välillä 0,66 mg/l-18,04 mg/l. Nitriittityppipitoisuus on vaihdellut samana ajanjaksona 0,018 mg/l-0,440 mg/l. Ammoniumtyppipitoisuus on vaihdellut vuosien 2018–2022 aikana välillä 0,024 mg/l-1,5 mg/l. Vesinäytteiden (2018–2022) kokonaistyyppipitoisuus on vaihdellut välillä 0,74 mg/l-9,9 mg/l.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 461/2001 mukaan talousveden nitraattipitoisuus saa olla enintään 50 mg/l ja nitraattityppipitoisuus 11 mg/l. Asetuksen 461/2001 mukaan ammoniumtyypin enimmäispitoisuus (laatusuositus) tulee olla alle 0,50 mg/l. Nitriittityypin enimmäispitoisuus asetuksen 461/2001 mukaan saa olla (kemiallinen laatuvaatimus) enintään 0,15 mg/l. Vesinäytetuloksien (keskiarvo) mukaan ammoniumtyypin laatusuositus ylittyy ja nitriittityypin kemiallinen laatuvaatimus on sama kuin asetuksen vaatimus.

Valtioneuvoston asetuksen vesienhoidon järjestämisestä (30.11.2006/1040) liitteen 7 A mukaan nitraatin enimmäispitoisuus pohjavedessä tulee olla alle 50 mg/l. Ammoniumtyypin osalta vastaava pitoisuusraja-arvo on 0,20 mg/l. Asetuksen liitteen 7 A raja-arvoja ei saa ylittää ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi. Pilaavan aineen pitoisuutta pohjavedessä ilmaistaan laatu normina, tässä tapauksessa pohjaveden ympäristölaatu normina. Vesinäytetuloksien mukaan ammoniumtyypin pitoisuusraja-arvo ylittyy lähes jokaisella näytteenottokerralla.

Vuosien 2018–2022 aikana otettujen pohjavesialueen vesinäytteiden (HP 1) laskennalliset nitraattipitoisuudet, nitriittityppipitoisuudet, ammoniumtyppipitoisuudet sekä kokonaistyyppipitoisuudet ovat olleet korkeita. Hevosten ulosteiden sisältämät tyypin ja

fosforin yhdisteet huuhtoutuvat sade- ja sulamisvesien mukana pintavaluntana vesistöön ja huuhtoutuvat helposti myös pohjaveteen. Eläinten lanta on yksi merkittävä yleinen ongelma pohjavesialueiden kohonneisiin nitraatti- ja nitriittipitoisuuksiin. Nitriittitypen esiintyminen pohjavedessä on aina merkki bakteeritoiminnasta.

Vesinäytetuloksia HP1				
	Ammonium- typpi	Nitraattityppi	Nitriittityppi	Kokonais- typpi
Ka. 2018-2022	0,7 mg/l	1,9 mg/l	0,15 mg/l	3,7 mg/l
Päästöraja-arvot				
STM:n asetus 461/2002	0,5 mg/l	50 mg/l	11 mg/l *	
Vna 1040/2006	0,20 mg/l	50 mg/l		
Luonnontilai- nen pohja- vesi	0,002 mg/l	1 mg/l	0,400 mg/l	

*kemiallinen laatuvaatimus 0,15 mg/l

Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaan pohjaveden pilaaminen on kielletty. Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa esim. pohjaveden pilaantumisvaaraa.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan kuormitusta pohjavesiin voi aiheutua mm. lannan varastoinnista, lannan levityksestä, eläinten laiduntamisesta ja talviaikaisesta jaloittelusta ja mahdollisesti maneesin käytöstä. Lupamääräyksillä tulee varmistaa, että toiminnasta ei aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa. Eläinsuojien ja lantalan pohjarakenteiden tulee olla vesitiiviitä, ettei niistä pääse valumia pohjavesiin. Lupaviranomaisen tulee varmistaa rakenteiden vesitiiveys. Lantala tulee tyhjentää perusteellisesti vuosittain. Hevosia ei saa laiduntaa tai jaloitella pohjaveden muodostumisalueella eikä lantaa saa levittää pohjaveden muodostumisalueella sijaitseville pelloille. ELY-

keskuksen käsityksen mukaan hevosten ympäri vuotisesta jaloittelusta maapohjaisilla tarha-alueilla aiheutuu riski sekä pinta- että pohjaveden laadulle. Tämän vuoksi hevosten jaloittelualueiden hoitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi vesiensuojeluyistä hevosten jaloittelu- ja laidunalue tulee aidata siten, että Hoskarinjoen varrelle jätetään vähintään 10 metriä leveä suojavyöhyke vesistön kuormituksen vähentämiseksi.

Tilan valvontaluokkaa tulee nostaa siten, että määräaikaistarkastuksia tehtäisiin tiheämmin, jotta mahdolliset haitalliset vaikutukset pohjaveteen havaitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja pohjaveden pilaantuminen pystytään estämään.

Tila sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla Manniskylä-Hoskari maisema-alueella, Hoskarinjoen varrella.

Keski-Suomen liiton julkaisussa Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet 2016, todetaan Manniskylä-Hoskari maisema-alueesta seuraavaa: ”Alueelle leimallista on kumpuilevan maaston järvien ja joenrantaviljelykset.” ja ”Alue kokonaisuudessaan edustaa yhä hyvin Keuruun seudun kulttuurimaisemaa; suuret talonpoikaistilat, rantaan viettävät pellot, harjuluonto, taustalla metsäiset mäet, pieni jokilaakso.”

Pohjoisjärven osayleiskaavassa maisema-alue on osoitettu m-rajauksella ja kaavamerkinnän selityksenä todetaan, että ”Alueen käytössä ja suunnittelussa tulee ottaa huomioon kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan ympäristökokonaisuuden maaseutumaiseen rakentamiseen ja maatalouteen perustuvat ominaispiirteet ja identiteetti.”.

Myllypellon tilan hevosten laitumet sijoittuvat Hoskarinjoen rantaan saakka ja pitävät jokivarsilaakson maisemaa avoimena.

Maisema-alueen hoidon kannalta on hyvä, että eläimet pääsevät ajoittain laiduntaan joenrantaan saakka. Lyhytaikainen laiduntaminen kesällä tai suojavyöhykkeen niitto ja raivaus laiduntamisen sijaan on kuitenkin maisemanhoidon kannalta riittävää.

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että koska eläinsuojat sijaitsevat pohjavesialueella ja lannan varastointi tapahtuu pohjavesialueella, tulee lupaviranomaisen asettaa pohjaveden tarkkailuvelvoite toiminnanharjoittajalle. ELY-keskuksen käsityksen mukaan vesinäytteistä tulee tutkia ainakin kokonaistyyppi-, ammonium-, ja nitraattipitoisuudet sekä lämpökestoisten koliformisten bakteerien määrä.

Vesinäytteet tulee ottaa vähintään kaksi kertaa vuodessa. Näytteet tulee ottaa ulkopuolisen, akkreditoitun näytteenottajan toimesta. Jos tarkkailussa havaitaan pohjaveden tilan huononemista, tulee ryhtyä välittömästi toimenpiteisiin kuormituksen vähentämiseksi.

Nykyinen pohjaveden havaintoputki 17 A ei anna oikeaa kuvaa Myllypelto-tilan mahdollisista vaikutuksista pohjaveden laatuun. Toiminnanharjoittajan tulee asentaa uusi pohjaveden havaintoputki tilan kiinteistölle mahdollisimman suotuisaan paikkaan, kuten lantalan välittömään läheisyyteen.

Yhteenveto

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää muun muassa, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, tässä tapauksessa 17 §:ssä tarkoitettua pohjaveden pilaantumista. Edellä esitetyn johdosta ELY-keskus katsoo ensinnäkin, että ennen ympäristöluvan myöntämistä on selvitettävä toiminnasta aiheutuvan nitraatin mahdollinen kulkeutuminen pohjaveteen, jotta voidaan varmistua, että luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa. Selvityksessä tulee esittää suojaustoimenpiteet, joilla pohjaveden mahdollinen pilaantuminen voidaan estää. Selvityksen laatijan tulee olla asiaan hyvin perehtynyt konsultti ja selvitys tulee tehdä Keski-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Myllypelto -tilan lantalan tulee olla nitraattiasetuksen 1250/2014 17 §:n vaatimusten mukainen. Lantalan ympärille tulee rakentaa salaojaputkisto, josta vedet johdetaan tarkkailukaivoon, josta on mahdollista ottaa vesinäyte. Hoskarinjoen varteen sijoittuvat hevosten laidun- ja tarha-alueet tulee aidata (myös vuokra-alueet) niin, että joen varteen jää vähintään 10 metrin hoidettu suojavyöhyke.

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että lupa voidaan myöntää määräaikaiseksi, korkeintaan 31.12.2027 saakka. Jos toimintaa aiotaan jatkaa, tulee lantalan ympärille rakentaa salaojaputkisto ja tarkkailukaivo sekä aidata laidun- ja tarha-alueet, rakentaa lantalaan betoninen kuormausalusta sekä selvittää toiminnasta aiheutuvan nitraatin mahdollinen kulkeutuminen pohjaveteen, ennen kuin lupa voidaan myöntää.”

Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomainen: ”Pohjaveden nitraattipitoisuudet ovat laskeneet edellisen ympäristöluvan myöntämisen ajoista vuodesta 2017,

mutta ovat edelleen selvästi luonnontilaista korkeampia. Pohjaveden laadun tarkkailua on perusteltua edelleen jatkaa.

Lannan varastointiin ja lastaamiseen tarkoitettujen tilojen tulee olla ympäristölainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisia. Pohjaveden muodostumisalueelle sijoittuvan maneesin ja mahdollisten muiden alueiden käytössä on tärkeää jatkaa lannan huolellista keräämistä. Laidun ja muilla jaloittelualueilla lannan kerääminen on myös tärkeää niin pohjaveden kuin läheisen Hoskarinjoen veden laadun vuoksi.”

Muistutukset ja mielipiteet

Pohjoislahden osakaskunta (jäljempänä POSK) jätti hakemuksesta muistutuksen, jossa on esitetty seuraavat vaatimukset: ”Lintusyrjänharjun pohjavesialueelle tultaneen lähiaikoina rakentamaan Keuruun kaupungin kannalta erittäin tärkeä vedenotamo, joten pohjaveden laatua ja määrää tulee suojella ja seurata jatkuvasti. VHO:n päätöksessä esitetyt pohjaveden nitraattipitoisuudet ovat olleet POSK:n näkemyksen mukaan jo hyvin huolestuttavat, ja KVVY:n lausunnon (testausseloste 29.8.2016 nro 16-15882) mukaan nitraattipitoisuus on Ponilaakson näytteessä ”hyvin lähellä yksityisten kaivovesien laatuvaatimusten enimmäisrajaa”. POSK vaatii, että alueen pohjavettä sekä Hoskarinjoen virtavettä pitää tutkia entistä käytäntöä useammin, eli tarkastuksia tulee lisätä merkittävästi.

Asunnan reitin virtavesien kunnostushanke on saatu suoritettua muutama vuosi sitten Pohjoisjärven yläpuolisilla alueilla. Vuonna 2022 on herätelty myös kunnostushanketta koskien Kalmakosken alapuolista virtavettä, sekä on keskusteltu mahdollisuuksista neuvotella itse Kalmakosken tulevaisuudesta ja mahdollisesta ennallistamisesta ja koskialueen siistimisestä. Tämäkin seikka puoltaa merkittävästi sitä, että Kalmakosken alapuolisen virtaveden tarkkailua ja laadun seuranta tulee nyt lisätä.

Asunnan reittivesissä elää geneettisesti omaa perimää oleva erittäin harvinainen järvitaimenkanta, mille kunnostuksen avulla on luotu uusia lisääntymis- ja suoja-alueita. Myös jokirapua esiintyy vielä näillä kunnostetuilla virtaosuuksilla. POSK:n käsityksen mukaan on hyvin tärkeätä, että joen veden laatua ei enää kuormiteta tietoisesti ja välinpitämättömin toimin, eikä missään kohtaa Asunnan reitin varrella, eikä siis myöskään po. hevostallin toiminnan kautta. POSK:n näkemyksen mukaan kuormitusvalvontaa tulee lisätä koko reitin varrella ja vedenlaatuanalyysijä (sekä pintavedestä että pohjavedestä) on lisättävä huomattavasti nykyisin tapahtuvaan tai toteutuneeseen seurantaan verrattuna. Keuruun kaupungilla ja Keurusselän ympäristönsuojelijaostolla on tässä valvontatehtävässä hyvin merkittävä ja vastuullinen rooli.

Lopuksi: YSL 8 §:n mukaan pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton. YSL 42 §:n mukaan luvan myöntäminen edellyttää, että hevostallin toiminnasta ei aiheudu yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa esimerkiksi pohjaveden pilaantumisvaaraa. POSK:n käsityksen mukaan hakijan toiminta nyky muodossaan sijoittuu niin arkaluonteiselle ja Keuruun kaupungin kannalta tärkeälle pohjavesialueelle, että näihin seikkoihin on suhtauduttava erityisellä vakavuudella ja suurta varovaisuusperiaatetta noudattaen, kun ympäristölupa-asiaa käsitellään. Käsityksemme mukaan uutta vedenottamo tulee jatkossa käyttämään koko Keuruun keskustaajama eli tuhannet ihmiset, joten veden laadun pitää olla moitteeton myös kauas tulevaisuuteen. VHO:n ja KHO:n päätösten sekä etenkin Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunnon perusteella voidaan POSK:n näkemyksen mukaan päätellä, että varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu asianmukaisesti ja luvan valvonta on ollut puutteellista. Pohjaveden laatu on ollut ongelmallinen (nitraattipitoisuus) tehtyjen selvitysten perusteella. Keuruun kaupungin uuden vedenottamon rooli ja Lintusyrjänharjun pohjaveden laatu tulee täten olemaan POSK:n mielestä ratkaisevassa asemassa uudesta luvasta päätettäessä. POSK:n mielestä ympäristöluvan tulee täten olla määräaikainen eli entisen luvan mukainen 5 vuotta, ja luvan tulee purkautua, jos sitä rikotaan tai jos näihin yllä esitettyihin seikkoihin ja vaatimuksiin ei suhtauduta asianmukaisella vakavuudella.”

Hakijan vastine

Hakijaa on kuultu lausunnoista ja muistutuksista hallintolain 34 §:n mukaisesti 12.12.2022 sähköpostitse lähetetyllä kirjeellä. Hakija on antanut kirjallisen selityksensä sähköpostilla 18.1.2023. Selityksessä todetaan seuraavaa: ”Tässä lyhyesti: Kaikkien lausunnoissa pohjaveden virtaussuunta väärään suuntaan. Virtaa lastenkodin ottamolle päin eikä Lintusyrjään päin. Ent. lastenkodin kiinteistö liittyi viemäriin elokuussa 2019. Näytteiden analyysissä lukee, että pohjavesi on juomakelpoista. Lantalasta ei valu mitään, koska se on kuivaa talikossa pysyvää tavaraa. Tyhjenetään 2 kertaa vuodessa täysin. Vastaan tarvittaessa lisää, jos tarvitsee.”

Lupahakemuksen täydentäminen ja täydennyksestä annetut lausunnot

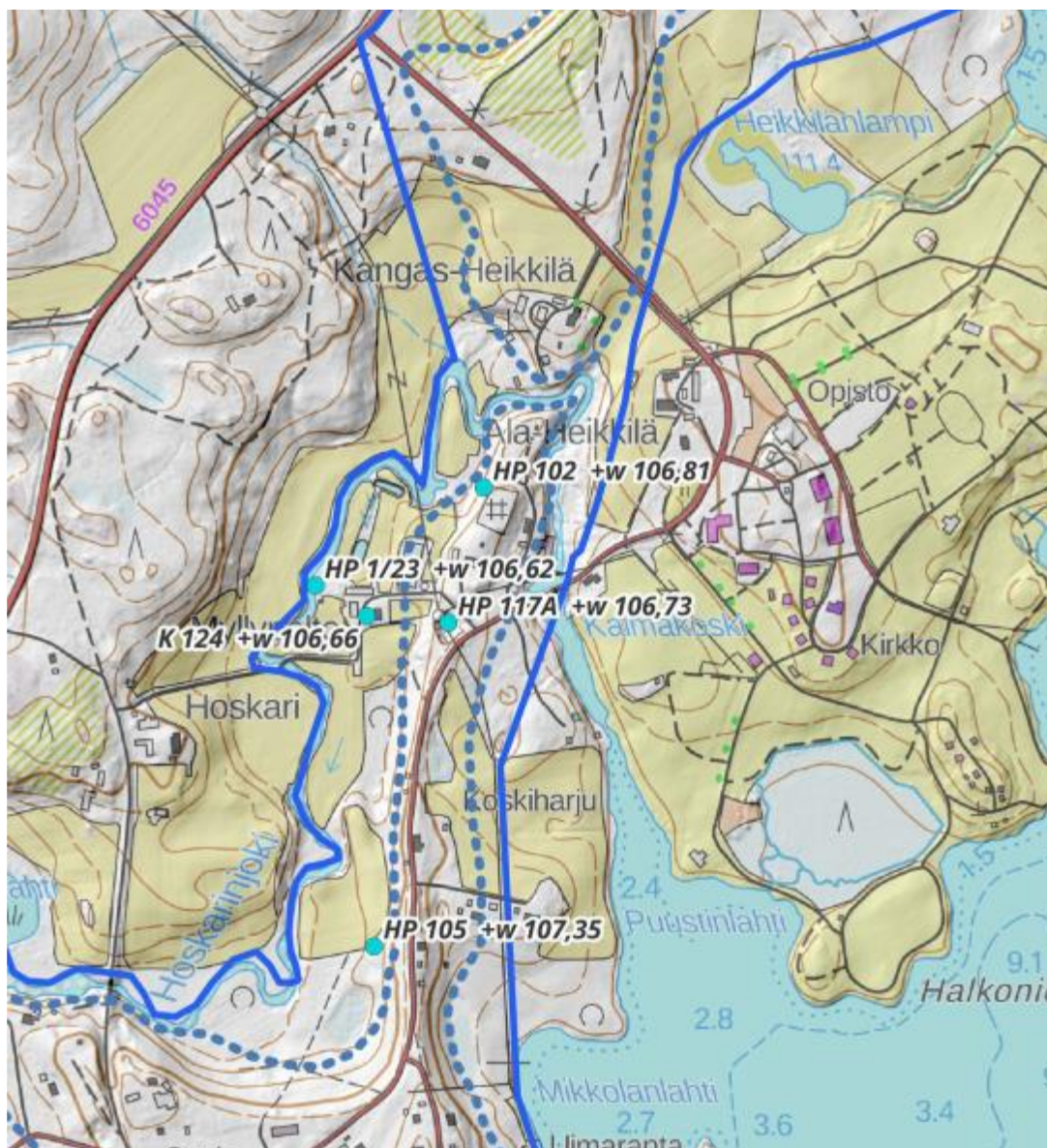
Lupahakemusta on täydennetty nitraatin kulkeutumisselvityksellä sekä 30.1.2025 tiedoilla hevosten laidunnukseen ja talviaikaiseen ulkoiluun ja lannan levitykseen käytettävissä olevista peltoalueista.

KVVY Tutkimus Oy toimitti tilan Myllypelto pohjavesiselvityksen nitraatin kulkeutumisen selvittämiseksi 31.10.2023 (Tutkimusraportti nro 729/23, 26.10.2023). Koska ELY-keskuksen lausunnon mukaan selvitys tuli tehdä Keski-Suomen ELY-keskuksen

hyväksymällä tavalla, pyysi ympäristönsuojelusihteri selvityksestä ELY-keskuksen lausunnon. Lausunnon 13.12.2023 mukaan selvitys ei ollut riittävä selvityksessä esitettyyn johtopäätökseen, ettei toiminnalla ole vaikutusta pohjaveden typpi- tai nitraattipitoisuuksiin. ELY-keskus totesi, että KVVY:n selvitys ei yksiselitteisesti osoita, että tarkastellut toiminnot eivät kuormita tai ole kuormittaneet pohjavettä: yksiselitteistä pohjaveden virtauskuviota ei ole esitetty, minkä vuoksi toimintoja edustavasti kuvaavan pohjaveden havaintopisteen sijaintiakaan ei voida varmistaa. Ympäristöluvanvaraistus määräytyy myös toiminnan ympäristö- ja luontokuormitusta käsittelevän riskinarvion tuloksesta: yksiselitteistä riskinarviota ei ole KVVY:n tai muussa selvityksessä dokumentoitu. Pohjaveden virtaussuuntien epävarmuus on tuotu esiin myös selvityksessä.

Ympäristönsuojelutarkastaja pyysi täydentämään selvitystä 15.4.2024 mennessä 22.2.2024 sähköpostitse lähetetyllä kirjeellä. KVVY Tutkimus Oy toimitti täydennetyt tutkimusraportin 30.9.2024. Selvitykseen oli tehty lisämittauksia 12.7.2024, kun pohjavesipinnoille oli löydetty lisää referenssipisteitä. Pohjaveden pinnanmittausten mukaan kaikilla pohjaveden havaintopisteillä (4 kpl) pohjaveden pinta oli laitteiden mitaustarkkuus huomioon ottaen samassa tasossa. Pohjaveden virtaussuunnasta ei siten voitu tehdä luotettavia päätelmiä lukuun ottamatta Hoskarinjoen läheisyyttä, jossa pohjavesi virtasi jokea kohti.

Ympäristönsuojelutarkastaja pyysi ELY-keskuksen lausunnon myös täydennetystä selvityksestä. ELY-keskus toteaa lausuntonaan 13.12.2024 seuraavaa: "ELY-keskus on tarkistusmitannut alueen havaintoputkien putken pään ja talousvesikaivon korkotiedot ja pinnantasot 16.9.2024. Havaintoputken HP117A (KVVY:n raportissa HP1) kohdalla mitattu korkotaso oli +115,31 (+ 6 cm) sekä havaintoputken HP2 kohdalla +110,29 (- 9 cm). Tarkistetut pohjaveden pinnantasot on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Pinnantasot (+w) havaintoputkissa ja talousvesikaivossa 16.9.2024, korkeusjärjestelmä N2000. Pohjakartta ©MML, pohjavesialue ©SYKE, Keski-Suomen ELY

ELY-keskuksen käytettävissä olevien tietojen perusteella pohjavesi alueella virtaa Hoskarinjokea kohti. Pohjavesi ei virtaa lantalan alueelta itään entisessä hiekkakuopassa sijaitsevan vanhan havaintoputken HP17A suuntaan, jossa tarkkailun alkuvuosina on todettu kohonneita nitraatin pitoisuuksia. KVVY:n tutkimusraportissa ko. havaintoputkesta on käytetty tunnusta HP1.

Tehtyjen tutkimusten perusteella ei pysty tarkemmin arvioimaan mahdollisia nitraatin päästölähteitä Ponilaakson alueella. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan nitraattia todennäköisesti kertyy alueen laajoilta peltoalueilta. Tarkkailuun on aiemmin käytetty vanhoja rautaputkia, joista on ollut haastavaa saada edustava vesinäyte rautaputken

koon vuoksi. Kohteessa tulee tehdä lisätutkimuksia pohjaveden virtauskuvan ja nitraatin mahdollisen kulkeutumisen varmistamiseksi. Alueelle tulisi asentaa uusi pohjaveden havaintoputki korvaamaan vanhat rautaputket HP117A ja HP102. Aikaisintaan viikon kuluttua asentamisesta otetaan vesinäytteet pumppaamalla olemassa olevasta havaintoputkesta HP1/23 sekä kahdesta uudesta havaintoputkesta. Vesinäytteestä tutkitaan pH-arvo, sähkönjohtavuus, happipitoisuus, ammoniumtypen ja nitraattitypen pitoisuus. Näytteenoton yhteydessä mitataan pohjavedenpinnan taso. Tulosten perusteella arvioidaan tilanne tarvittaessa uudelleen.”

Hakijan selitys nitraatin kulkeutumisselvityksestä annettuun lausuntoon

Hakijalle varattiin mahdollisuus selityksen antamiseen 20.1.2025 päivätyllä kirjeellä. Hakija toteaa 30.1.2025 sähköpostitse toimittamassaan selityksessä, että ratsastuskoulun toimintaa ylläpitävän osakeyhtiön toiminta lopetetaan syksyllä 2025, minkä jälkeen koulun hevoset myydään. Varsinaisen lopettamisaikataulun ratkaisee se, miten nopeasti hevoset saadaan myydyksi.

Keurusselän ympäristönsuojelijaoston ratkaisu

Keurusselän ympäristönsuojelijaosto myöntää Erkki Laaksole hevestallitoimintaa koskevan ympäristöluvan Keuruun kaupungin Pohjaslahden kylään tilalle Myllypelto RN:o 249-408-23-2. Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksen sekä jäljempänä annettujen lupamääräysten mukaisesti.

Vastaus lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 2, 6 ja 16 sekä Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto lupamääräyksissä 2 ja 8. Pohjoislahden osakaskunnan muistutus on otettu huomioon erityisesti pohjaveden laadun seuranta koskevassa lupamääräyksessä 16. Vaikka kunnallisen vedenottamon rakentamisesta Lintusyrjänharjun pohjavesialueelle on tällä erää luovutettu, on ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto edelleen ehdoton.

Lupamääräykset

Yleinen ympäristönsuojelu

1. Toiminta tulee kokonaisuutena järjestää niin, ettei siitä aiheudu maaperän, pohjantai pintaveden pilaantumisen vaaraa, yleisten teiden likaantumista, roskaantumista, hajuhaittaa, pölyhaittaa tai muutakaan haittaa ympäristölle. Vahinkotilanteisiin ja niiden asianmukaiseen hoitoon on varauduttava ennalta.

Lannan sekä pilaantuneen rehun varastointi ja käsittely

2. Lanta on varastoitava tiivispohjaisessa lantalassa. Lantala tulee tyhjentää riittävän usein niin, ettei lantalasta missään tilanteessa pääse valumia lantalan ulkopuolelle. Myös lannan kuormaus tulee tehdä tiivispohjaisella alustalla, josta maahan tippunut lanta tulee siivota välittömästi kuormauksen yhteydessä. Lantalan eteen tulee **30.9.2025 mennessä** rakentaa kuljetuskontin kokoon nähden riittävän laaja tiivispohjainen alusta esimerkiksi maabetonilla tai asfaltilla. Myös lannan kuljetuksen tulee tapahtua asianmukaisella kalustolla siten, ettei lantaa joudu ympäristöön eikä naapureille aiheuteta kohtuutonta haittaa. Lannan kuljetukseen käytettävät tiet on pidettävä puhtaina ja ympäristöön joutunut lanta on heti kerättävä talteen. Toiminnanharjoittaja vastaa myös mahdollisesti käyttämänsä urakoitsijan suorittamasta lannan kuljetuksesta ja levityksestä.

Lantalan ympärille tulee **30.9.2025 mennessä** rakentaa lantalan pohjataso alapuolelle salaojaputkisto, joka johdetaan sellaiseen vesipesälliseen tarkkailukäivöön, josta on mahdollista ottaa vesinäyte. Kaivosta tulee ottaa kertaluonteinen vesinäyte syksyn 2025 aikana ja siitä tulee tutkia pH, sähkönjohtavuus, kemiallinen hapenkulutus (CODMn), lämpötila, happi-, kokonaistyyppi-, ammonium- ja nitraattipitoisuudet sekä lämpökestoisten koliformisten bakteerien määrä. Näytteenoton voi yhdistää syksyn 2025 pohjavesinäytteenottoon. Tutkimustulokset tulee toimittaa viivytyksettä niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle. Mikäli tulosten perusteella on arvioitavissa, ettei lantala täytä tiiveysvaatimusta, tulee toiminnanharjoittajan esittää aikataulutettu suunnitelma toimista lantalan tiiveyden varmistamiseksi ja mahdollisesta väliaikaisesta lannan varastointijärjestelystä yhden (1) kuukauden kuluessa tulosten saapumisesta. Valvontaviranomainen voi myös tarvittaessa määrätä uusimaan näytteenoton.

3. Toiminnanharjoittajalla tulee jatkuvasti olla pitkäaikainen voimassa oleva sopimus lannan vastaanottajan kanssa, ellei toiminnanharjoittajalla ole käytössään riittävästi lannan levitykseen soveltuvaa peltoalaa. Kopiot pellon vuokra- ja / tai lannan luovutussopimuksista tulee toimittaa tiedoksi valvontaviranomaiselle **31.8.2025**

mennessä. Jos lannan vastaanottaja vaihtuu, tulee muutoksesta ilmoittaa ja toimittaa kopio lannan vastaanottosopimuksesta valvontaviranomaiselle viivytyksettä.

4. Lannan luovutuksessa, aumauksessa ja peltolevityksessä on noudatettava voimassa olevaa valtioneuvoston asetusta eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen vesiin pääsyn rajoittamisesta (VNA 1250/2014, ns. nitraattiasetus). Luvan saajan tulee varmistaa, että myös lannan vastaanottajat ovat tietoisia siitä, mitä lannan levityksestä on määrätty edellä mainitussa asetuksessa.

Pellolle levitettävästä lannasta on teetettävä viiden (5) vuoden välein lanta-analyysi, jossa määritetään lannan sisältämä liukoinen typpi, kokonaistyppi ja kokonaisfosfori.

Hevoselanta-aumaa ei saa perustaa pohjavesialueelle eikä lantaa saa levittää pohjaveden muodostumisalueella sijaitseville pelloille. Pohjavesialueen reunavyöhykkeellä sijaitseville pelloille lantaa saa levittää keväisin ja kesäisin, kun se mullataan mahdollisimman nopeasti. Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen tai lähteiden ympärille on jätettävä vähintään 30-100 metrin suojavyöhyke käsittelemättä lannalla maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen. Vesistöjen ja valtaojien läheisyydessä sijaitseville pelloille tulee jättää vähintään 5 metrin levyinen suojavyöhyke, jolle lantaa ei levitetä ja seuraavan viiden (5) metrin vyöhykkeellä pintalevitys on kielletty, ellei peltoa muokata vuorokauden kuluessa levityksestä. Tulvaherkille pelloille lantaa saa levittää vasta kevättulvien kuivuttua. Veden kyllästämiselle pellolle lantaa ei saa levittää.

5. Pilaantunut rehu tulee varastoida lantalassa tai muulla tiiviillä alustalla, josta ei aiheudu valumia ympäristöön. Pilaantunut rehu voidaan kompostoida, käyttää peltolannoitteena tai toimittaa luvan omaavaan paikkaan käsiteltäväksi.

Toiminnanharjoittajan tulee esittää 30.6.2025 mennessä valvontaviranomaiselle selvitys aikatauluineen pilaantuneen rehun asianmukaisen varastoinnin järjestämisestä. Mikäli tilalle rakennetaan uusi tiivispohjainen alusta pilaantuneen rehun varastointiin, tulee sitä koskeva suunnitelma esittää hyväksyttäväksi valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin, viimeistään yksi (1) kuukausi ennen suunniteltua rakentamista. Tällöin rakentaminen tulee toteuttaa 30.9.2025 mennessä.

Hevosten laidun-, tarha- ja harjoitusalueet

6. Hoskarinjokeen rajoittuvat hevosten laidun- ja tarha-alueet on aidattava **30.6.2025** mennessä ympärivuotisesti siten, että joenvarteen jää vähintään viisi (5) metriä leveä suojavaoähyke. Myös vuokralla olevat Hoskarinjokeen rajoittuvat laitumet tulee olla aidattuina niin, että joen varteen jää vähintään viiden (5) metrin suojavaoähyke niinä aikoina, kun laitumet ovat käytössä. Aitaamisvelvoite ei estä hevosten maisemanhoidollista **lyhytaikaista** laidunnusta suojavaoähykkeellä.
7. Hevosten laidunalueita tai jaloittelutarhaa ei saa sijoittaa pohjaveden muodostumisalueelle.
8. Laiduntavien eläinten määrä tai laidunnuksen kesto eivät saa ylittää laitumena käytetyn alueen maaperän tai kasvillisuuden kestävyyttä. Laidunten sekä tarha- ja harjoitusalueiden hoitoon tulee kiinnittää erityistä huomiota ja lanta kerätä lantalaan säännöllisesti. Mikäli lantaa säilytetään esimerkiksi kottikärryissä ennen sen viemistä lantalaan, tulee kärryt peittää niin, etteivät linnut pääse levittämään lantaa. Lantalaan lannan keräyskärryt tai –astia tulee tyhjentää lantalaan päivittäin toimintapäivinä. Lanta tulee kerätä
- kasvipeitteettömänä aikana jaloitteluun käytettäviltä laidunalueilta säännöllisesti vähintään aina keväisin ennen lumien sulamista, tarvittaessa useammin,
  - jaloittelutarha-alueilta vähintään viikoittain ja
  - maneesista sekä ratsastuskentältä aina ratsastustuntien välissä.

Hevosten kulkuväylien tulee olla päällysteeltään sellaisia, että ne kestävät eläinten kulkemisen eivätkä liety. Kulkuväylät on pidettävä siisteinä ja niille kertyvä lanta on kerättävä päivittäin lantalaan.

Mikäli tilalle rakennettaisiin uusi jaloittelutarha, tulee suunnitelma tarhan sijoittamisesta, pohjarakenteista ja vesienkäsittelyn järjestämisestä esittää valvontaviranomaiselle hyvissä ajoin ennen tarhan rakentamista

9. Mahdolliseen pölyämisen torjuntaan tulee käyttää vettä. Suolaa tai muita pohjavedelle haitallisia aineita ei saa käyttää myöskään liukkauden torjuntaan.

Polttoaineiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi

10. Polttoaineiden varastointi tilalla on kielletty. Koneiden tankkaus tulee järjestää suojatusti siten, ettei siitä aiheudu polttoainepäästöjen vaaraa. Mikäli kasvinsuoje-

luaineita tai muita kemikaaleja käytetään, tulee varmistaa, että ne soveltuvat pohjavesialueella käytettäväksi. Kemikaalien varastoinnissa tulee noudattaa valmiin käyttöturvallisuustiedotteessa annettuja ohjeita.

Pohjavedelle vahingollisten aineiden käsittelyssä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalta tulee käytettävissä aina olla riittävä määrä imeytysainetta kuten turvetta sekä välineistöä vuodon keräämiseksi.

Jätteet ja jätehuolto

11. Toiminta tilalla on järjestettävä niin, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän.

Jätteiden varastointi on toteutettava niin, ettei niistä aiheudu roskaantumista, hajuhaittaa tai muutakaan ympäristön pilaantumisen vaaraa tai huononnetta jätteiden hyödyntämismahdollisuuksia. Haittaeläimiä tulee tarvittaessa torjua.

Hyödyntämiskelpoiset jätteet kuten paperi-, pahvi- ja muovijäte sekä metalliromu, tulee toimittaa hyödynnettäviksi asianmukaiseen käsittelyyn. Toiminnassa muodostuvat vaaralliset jätteet (esimerkiksi jäteöljy ja akut) on varastoitava katetussa, kuivassa ja tiivispohjaisessa tilassa. Erilaiset vaaralliset jätteet on pidettävä erillään toisistaan, merkittävä ja toimitettava vähintään kerran vuodessa vaarallisten jätteiden vastaanottoaikaan. Muutoin jätteen käsittelyssä on noudatettava Keuruun kaupungin jätehuoltomääräyksiä.

Jätteiden, mukaan lukien pilaantunut rehu, polttaminen on kiellettyä.

12. Kuolleiden eläinten hävittämisessä tulee noudattaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä ja sen toimeenpanoasetusta N:o 142/2011, ellei eläintä käytetä teuraaksi. Mikäli hevonen haudataan, hautaamisesta ei saa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle. Eläimiä ei saa haudata pohjavesialueelle, vedenottamon suoja-alueelle, alle 250 metrin etäisyydelle kaivosta tai vesistöön viettävään rinteeseen tai alueelle, joka tullaan kyntämään tai kaivamaan pian hautaamisen jälkeen. Hautaaminen tulee tehdä vähintään yhden metrin syvyydelle.

Paras käyttökelpoinen tekniikka

13. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehityksestä ja otettava sitä soveltuvin osin käyttöön, mikäli se vähentää ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Häiriö- ja muut poikkeukselliset tilanteet

14. Toiminnanharjoittajan tulee varautua ennakolta toimiin onnettomuuksien ja muiden poikkeuksellisten tilanteiden estämiseksi sekä niiden terveydelle tai ympäristölle haitallisten seurausten rajoittamiseksi. Mahdollisista häiriöistä ja poikkeuksellisista tilanteista, jotka ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja, on välittömästi ilmoitettava Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle tai alueelliselle pelastuslaitokselle, jos kysymys on öljy- tai kemikaalivahingosta. Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä heti toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi sekä poikkeuksellisten tilanteiden uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Tarkkailu- ja raportointimääräykset

15. Hevostallien, lantalan, umpisäiliöiden ja muiden maaperän, pinta- ja pohjavesien suojelun kannalta olennaisten rakenteiden ja teknisten laitteiden (esimerkiksi umpisäiliöiden täyttymishälyttimet) kuntoa ja tiivyyttä on tarkkailtava säännöllisesti ja havaitut rikkoumat korjattava viivytyksettä. Lantalan tiiviyttä tulee tarkastaa aina lantalan tyhjennyksen yhteydessä. Rakenteiden kunnan tarkkailusta ja tehdyistä korjaustoimista tulee pitää kirjaa, joka on pyydettyessä esitettävä valvontaviranomaiselle.

16. Tilalle Myllypelto tulee asentaa kaksi (2) uutta pohjaveden havaintoputkea Keski-Suomen ELY-keskuksen osoittamiin paikkoihin **31.9.2025 mennessä**. Toiminnan vaikutuksia pohjaveteen tulee tarkkailla havaintoputkesta HP 1/23 ja kahdesta uudesta putkesta vähintään kaksi kertaa vuodessa (kevät ja syksy) otettavalla vesinäytteellä. Vesinäytteistä tulee tutkia **pH, sähkönjohtavuus, happipitoisuus sekä ammonium- ja nitraattityypen pitoisuudet**. Näytteenoton yhteydessä tulee myös mitata **pohjavedenpinnan taso**. Tarkkailua voidaan tarvittaessa muuttaa valvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla.

Jos tarkkailussa havaitaan pohjaveden tilan huononemista, tulee toiminnanharjoittajan esittää valvontaviranomaiselle suunnitelma toimenpiteistä kuormituksen vähentämiseksi.

17. Näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Analyysitodistuksissa on esitettävä käytetyt menetelmät ja niiden mittausepävarmuudet

sekä arvio tulosten edustavuudesta. Näytteenottotulokset analyysitodistuksineen on toimitettava valvontaviranomaiselle ja Keski-Suomen ELY-keskukselle viivytyksettä niiden valmistuttua.

18. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa vuosittain helmikuun loppuun mennessä valvontaviranomaiselle edellistä vuotta koskeva vuosiyhteenveto, joka sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- tilan eläinmäärä niin, että hevosten (säkäkorkeus yli 150 cm), ponien (säkäkorkeus 120 – 150 cm) ja pienponien (alle 120 cm) lukumäärä on eritelty,
- muodostuneen lannan määrä (m³ tai t/vuosi) ja sen toimituspaikat,
- tiedot käytettyjen levityspeltojen pinta-alasta (ha) sekä jäljennökset uusista tai muutetuista lannan vastaanottosopimuksista,
- kuolleiden eläinten määrä, käsittely ja toimituspaikat sekä
- hevostallitoiminnassa syntyneet jätteet (laji, määrä ja toimituspaikka mukaan lukien pilaantunut rehu).

Kirjanpitolietojen tulee olla valvontaviranomaisen tarkistettavissa tilalla ja tietoja on säilytettävä tilalla vähintään kuusi vuotta. Raportointi tulee soveltuvin osin tehdä sähköisesti ympäristönsuojelun YLVA-tietojärjestelmään valvontaviranomaisen tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

Toiminnan vastuhenkilö

19. Toiminnalla tulee olla nimetty vastuhenkilö, joka on tietoinen ympäristöluvassa annetuista määräyksistä, ja jonka yhteystiedot ovat valvontaviranomaisen tiedossa. Mikäli vastuhenkilön nimi ja/tai yhteystiedot muuttuvat, on muutoksesta ilmoitettava viipymättä valvontaviranomaiselle.

Toiminnanharjoittajan tai toiminnan muuttuminen tai toiminnan lopettaminen

20. Toiminnanharjoittajan muuttumisesta, toiminnan olennaisesta muuttamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti valvontaviranomaiselle. Ilmoituksessa on selvitettävä alueen kunnostukseen liittyvät toimenpiteet ja niiden aikataulut. Toiminnan loppuessa tai keskeytyessä on varastoitua lanta ja muut jätteet toimitettava asianmukaiseen hyötykäyttöön tai keräykseen.

Ratkaisun perustelut

Lupaharkinnan perusteet ja luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa terveystahaitta, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityistä luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta. Lupaa ei myöskään saa myöntää vastoin alueella voimassa olevaa asemakaavaa eikä lupapäätöksellä saa vaikeuttaa oikeusvaikutteisen yleiskaavan tai maakuntakaavan toteuttamista. Ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset sekä ne vaatimukset, jotka luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla on säädetty.

Hakija on aloittanut hevostallitoiminnan tilalla 1980-luvun lopulla, mutta tilalla on ollut hevosia jo tätä aikaisemmin. Toiminnalle on ollut kaksi määräaikaista ympäristölupaa, joista viimeisin on myönnetty vuonna 2017. Luvan voimassaolo on päättynyt 31.12.2022. Lupapäätösten määräaikaisuuden perusteena on ollut, että alueen pohjavedessä oli todettu huomattavasti kohonneita nitraattipitoisuuksia ja ettei toiminnan vaikutuksista alueen pohjaveteen ja mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemismahdollisuuksista ollut riittävästi tietoa lupapäätöksen myöntämiseksi toistaiseksi voimassa olevana. Ympäristölupien voimassaolon aikana tilalla käytettävissä olevien eläinpaikkojen määrässä tai tallitoiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia kuten ei myöskään tilan lähiympäristön toiminnoissa. Luvanhakija on ilmoittanut ratsastuskoulutoiminnan mahdollisesta lopettamisesta, mutta se ei suoraan vaikuta toiminnan luvanvaraisuuteen, jos hevostenpito tilalla kuitenkin jatkuu. Hevostallitoiminta on otettu huomioon alueelle vahvistetun Pohjoisjärven osayleiskaava kaavavarauksissa ja toiminta on kaavan mukaista.

Edellisen lupakäsittelyn jälkeen on uusia pohjaveden tutkimustuloksia yhdeksän (9) vuosilta 2018 – 2022 aikaisemmin käytetystä havaintoputkesta HP17A ja kolme (3) keväällä 2023 asennetusta uudesta havaintoputkesta HP1/23. Vuonna 2001 valmistuneen Lastenkodin pohjavesiselvityksen tuloksiin (keskimäärin 15 mg/l) verrattuna havaintoputkesta 17A otettujen näytteiden pohjaveden nitraattipitoisuus oli laskenut edelleen vaihdellen välillä 0,7 – 10,6 mg/l, mutta oli pääosin koholla verrattuna luon-

nontilaiseen pohjaveteen, jonka nitraattipitoisuus on noin 1 mg/l. Toisaalta pohjaveden ammoniumtyppi- ja nitriittipitoisuudet olivat kohonneet, mikä voi liittyä useaan eri tekijään hevostallitoiminnasta aiheutuvan kuormituksen lisäksi. Happipitoisessa pohjavedessä typpi on pääsääntöisesti nitraattimuodossa, mutta pohjaveden happitilanteen heikentyessä nitraatti alkaa vähitellen muuttua nitriitti- ja ammoniummuotoon. Esimerkiksi tuoreiden jätevesipäästöjen typpi on suurelta osin nitriitti- ja ammoniummuodossa, koska hapettumista ei ole ehtinyt tapahtua. Lastenkodin pohjavesiselvityksen tuloksissa pohjaveden happipitoisuus oli hyvä. Happitilanteen heikkeneminen voi aiheutua muun muassa liiallisesta vedenotosta, rantaimetyymisestä, virtaussuuntien muutoksista tai orgaanisen aineksen hajoamisesta. Myös näytteenottoon käytettävä vanha rautaputki voi vaikuttaa näytetuloksiin, sillä putken mahdollinen ruostuminen kuluttaa happea ja voi nostaa nitriitti- ja ammoniumtasoa. Uudesta havaintoputkesta HP1/23 otetuissa näytteissä pitoisuudet ovat olleet alhaisia, mutta niissäkin tulokset ovat vaihdelleet. Erityisesti typpiyhdisteet kulkeutuvat maaperässä helposti alaspäin ja typpiyhdisteiden huuhtoutuminen maaperästä voi jatkua pitkiä aikoja kuormituksen päätyttyäkin. Yhdisteiden keskinäinen määrä vaihtelee sitä enemmän, mitä lähempänä päästölähdettä ollaan. Lintusyrjänharjun pohjavesialueella ei sijaitse muita eläintiloja. Keuruun kaupungin pohjavesialueiden suojelusuunnitelman (Keuruun kaupunginhallitus 4.9.2017 § 234) mukaan Lintusyrjänharjun pohjavesialueella oli noin 108 hehtaaria viljelyssä olevaa peltoalaa, josta noin 3,8 hehtaaria oli luvanhakijalla. Myllypellon tila sijaitsee kuitenkin pohjavesialueen pohjoisosassa ja valtaosa viljellystä peltoalasta sijaitsi tilasta pohjaveden virtaussuunnassa etelään.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon toiminnan aiheuttama pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski sekä alueen muu maankäyttö ja sitä ohjaavat kaavat. Lupamääräysten tavoitteena on ehkäistä haitalliset ympäristövaikutukset ennakoita tai rajoittaa ne mahdollisimman vähäisiksi. Luparatkaisussa on otettu huomioon myös Kokemäenjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2027 ja Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027. Lupamääräyksissä on edellytetty aikaisempaa laajempaa pohjavesitarkkailua luotettavamman kuvan saamiseksi hevostallitoiminnan mahdollisista pohjavesivaikutuksista. Muuten edellytetyt toimenpiteet vastaavat jo aikaisemmissa määräaikaisissa ympäristölupapäätöksissä edellytetyjä toimia pinta- ja pohjavesivaikutusten ehkäisemiseksi. Toiseksi voimassa olevan luvan myöntäminen on katsottu mahdolliseksi uusimpien pohjaveden tutkimustulosten perusteella.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Yleinen ympäristönsuojelu (lupamääräys 1)

Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnanharjoittajalla on velvollisuus järjestää toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Hevostallitöiminnan ympäristönsuojelun tason ylläpitäminen edellyttää ympäristövaikutusten jatkuvaa seuranta ja ympäristönsuojelutoimien kehittämistä. Jos ympäristönsuojelun tavoitteita ei saavuteta tai toiminnasta syntyy ennalta arvaamattomia ympäristövaikutuksia, toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi. (YSL 7–8 ja 20 §)

Lannan varastointi ja käsittely (lupamääräykset 2–5)

Asianmukainen lantahuolto on ensiarvoisen tärkeää haitallisten pohja- ja pintavesivaikutusten ehkäisemiseksi. Lähtökohtaisesti tiloilla tulee olla 12 kuukauden varastointilavuustarvetta vastaava lantala. Vuonna 2010 annetussa ympäristölupapäätöksessä toiminnanharjoittaja veloitettiin rakentamaan asianmukainen lantala sekä esittämään lannan luovutuksesta kirjallinen, pidempiaikainen (vähintään 5 vuotta) luovutussopimus, mikäli lannan varastointilavuutta esitetään korvattavaksi lannan luovutuksella. Tilalla tuli kuitenkin olla vähintään neljän (4) kuukauden varastointilavuustarvetta vastaava lantala (Keski-Suomen ympäristökeskuksen kirje 19.8.2009, Dnro KSU-2009-Y223-123: Kannanotto lannan varastointitilojen mitoituksesta ja siitä poikkeamisesta tilanteessa, kun lantaa luovutetaan toiselle tilalle). Tilalle on rakennettu vuonna 2012 laskennalliselta tilavuudeltaan 180 m³:n kokoinen katettu lantala, joka syksyn 2024 eläinmäärällä (20 hevosta ja ponia) vastaa noin seitsemän (7) kuukauden varastointilavuustarvetta (VNA 1250/2014). Lannan varastointilavuus voidaan katsoa riittäväksi edellyttäen, että toiminnanharjoittajalla on jatkuvasti voimassa oleva, pitkäaikainen lannan luovutussopimus sellaisen toimijan kanssa, jolla on mahdollisuus lannan vastaanottoon nitraattiasetuksen 1250/2014 vaatimusten mukaisesti. Pitkäaikaisella luovutussopimuksella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään 5 vuoden sopimusta. Lannan levitysaikana peltoon levitettävän lannan osalta luovutussopimus voidaan korvata toiminnanharjoittajan käytössä olevalla lannan levitykseen soveltuvalla peltoalalla.

Lannan kuormaamiseen käytettävän alueen tulee nitraattiasetuksesta (1250/2014) poiketen olla tiivispohjaisia pohjaveden suojelemiseksi. Kuormauksen yhteydessä maahan saattaa pudota lantaa tai valumavesiä, mikä voi aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista, jos kuormaamista ei toteuteta tiiviillä alustalla, josta lanta on

helposti poistettavissa. Edellisellä lupakaudella tehdyllä tarkastuksella todettiin, että lanta varastoidaan lantalan sisällä olevalla vaihtolavalla. Koska lannan kuormausta lantalan ulkopuolelta ei tällöin tehty, ei tiivispohjaisen kuormauslaatan rakentamista edellytetty valvonnassa. Marraskuussa 2022 tehdyllä tarkastuksella kuitenkin todettiin, että lanta varastoidaan jälleen lantalassa ilman vaihtolavaa. Koska kuormausta jälleen tehdään ja tilalle tehtyjen tarkastusten perusteella lantalan edustan pintamaa on märissä olosuhteissa helposti liettyvää, on lupamääräys edelleen perusteltu pohjaveden suojelemiseksi. Myös rehun varastoinnista voi aiheutua ravinne- ja orgaanista kuormitusta, minkä vuoksi pilaantuneen rehun asianmukainen varastointi on tarpeen pinta- ja pohjaveden suojelemiseksi.

Lantalan ympärille on pohjaveden suojelemiseksi edellytetty rakennettavaksi salaojaputkisto ja tarkkailukaivo, jotta mahdolliset vuodot voidaan havaita. Salaojat ja tarkkailukaivo on edellytetty alun perin rakennettavaksi jo lantalan rakentamisen yhteydessä, mutta rakenteet on kuitenkin mahdollista tehdä myös jälkikäteen. Kertaluonteinen näytteenotto on edellytetty tehtäväksi lantalan tiiveyden varmistamiseksi. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä uusimaan näytteenoton tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin, mikäli vuotoja havaitaan.

Lupamääräys 4 informatiivinen ja se on annettu maaperän, pinta- ja pohjavesien sekä mahdollisten talousvedenottoaikkojen suojelemiseksi. Lannan käyttö luokitellulla pohjavesialueella, varsinkin varsinaisella pohjaveden muodostumisalueella, aiheuttaa ympäristönsuojelulain 17 §:n vastaista pohjaveden pilaantumisvaaraa. Valtioneuvoston asetuksessa 1250/2014 on annettu määräykset suojavyöhykkeiden vähimmäisleveyksistä. Lanta tulee levittää ensisijaisesti keväällä tai kesällä lannoitusvaikutuksen varmistamiseksi ja huuhtoutumisriskin vähentämiseksi.

(YSL 7, 16–17, 52 ja 62, VNA 1250/2014)

Hevosten laidun-, tarha- ja harjoitusalueet (lupamääräykset 6–9)

Jo vuonna 2010 myönnetyssä ympäristöluvassa edellytettiin Hoskarinjokeen rajoittuvien laidunten aitaamista niin, että joen varteen jää vähintään 10 metrin levyinen suojavyöhyke. Vaasan hallinto-oikeus täsmensi lupamääräystä päätöksessään 5.12.2011 nro 11/0845/2 niin, että hevosten jaloittelu- ja laidunalueet tulee aidata ympärivuotisesti siten, että Hoskarinjoen varteen jää vähintään 10 metrin suojavyöhyke niiden hakojen osalta, joista hevosilla on tosiasiallinen pääsy veteen. Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut määräystä, mutta pidensi määräajan 31.1.2014 asti. Aitausta ei toteutettu.

Hoskarinjoen rantapenkka on pääosin jyrkkä ja merkkejä hevosten käymisestä joessa on vain pienillä alueilla kuten Hoskarinjoen ylittävän sillan pohjoispuolella. Hevoset kuitenkin käyttävät ympäri vuoden käytössä olevia laidunalueita rantapenkkaan asti, jolloin erityisesti kasvipeitteettömänä aikana alueet ovat hyvin alttiita eroosiolle ja valumille. Tarkastuksilla on myös ollut todettavissa, että laidunalueiden pintamaa on hyvin hienojakoista ja helposti liettyvää. Tutkimuksissa on todettu, että suojavyöhykkeillä voidaan merkittävästi pienentää pintavalunnan aiheuttamaa kuormitusta. Keurusselän ympäristönsuojelijaosto katsoo, että laidunten aitaaminen vain niiden hakojen osalta, joista hevosilla on tosiasiallinen pääsy jokeen, ei ole vesiensuojelun tavoitteiden kannalta riittävää alueen erityispiirteet huomioon ottaen. Hevosten tarvitseman laiduntilan varmistamiseksi on suojavyöhykkeen leveydeksi hyväksytty vähintään viisi (5) metriä, mutta leveämpi vähintään 10 metrin suojavyöhyke on suositeltava erityisesti talviaikaan käytettävien hakojen osalta. Hoskarinjoen vesiensuojelulisten tavoitteiden toteuttamiseksi aitaamisvelvoite on katsottu perustelluksi myös joen länsipuolella sijaitsevien toiminnanharjoittajalla vuokralla olevien laidunten osalta.

Pohjaveden muodostumisalueella hevosten laiduntaminen ja jaloittelu on kielletty pohjaveden suojelemiseksi.

Laidunten laidunkuormitusta sekä lannan keräämistä laidun-, jaloittelu- ja harjoitusalueilta, maneesi mukaan lukien, koskeva lupamääräys on annettu haitallisten pohja- ja pintavesivaikutusten synnyn ehkäisemiseksi. Ylilaiduntamiseen liittyy ravinteiden huuhtoutumis- ja ylilannoitusriski maaperän tiivistymisen ja ravinteita käyttävän kasvillisuuden kulumisen vuoksi. Vastaavasti ympärivuotinen jaloittelu maapohjaisilla laidun- / tarha-alueilla aiheuttaa riskin pintavesien laadulle, koska kasvipeitteettömiltä alueilta ravinteet huuhtoutuvat sade- ja sulamisvesien mukana. Kasvipeitteettöminä aikoina laidunalueet ovatkin verrattavissa kuormitukseltaan jaloittelutarha-alueisiin, joiden valumavesien ravinne- ja ulostemikrobimäärä voi olla moninkertainen viljelypellon valumavesiin verrattuna.

Mikäli tilalle rakennettaisiin jaloittelutarha, tulee sitä koskeva suunnitelma esittää valvontaviranomaiselle etukäteen. Määräys on annettu tiedonkulun turvaamiseksi, tarhan asianmukaisuuden toteuttamiseksi ja valvonnan helpottamiseksi. Suunnitelmassa tulee erityisesti ottaa huomioon pohja- ja pintavesien suojeleminen.

Pölyämisen ja liukkauden torjuntaa koskeva määräys on katsottu tarpeelliseksi pohjavesien suojelemiseksi.

(YSL 7, 16–17 ja 52 §)

Polttoaineiden ja kemikaalien käsittely ja varastointi (lupamääräys 10)

Polttoaineiden ja muiden kemikaalien käsittelyä ja varastointia koskeva lupamääräys on annettu haitallisten pohjavesivaikutusten ehkäisemiseksi. Kemikaalien varastoinnissa ja käytössä tulee ottaa huomioon kunkin valmisteiden käyttöturvallisuusohjeissa annetut määräykset. (YSL 16–17, 19–20 ja 52 §)

Jätteet ja jätehuolto (lupamääräykset 11–13)

Jätteen synnyn ehkäisy on jätelain ensisijaisia tavoitteita ja toisaalta syntyvä jäte on pyrittävä hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan. Jätteen haltijaa koskevat jätelain 8 §:n mukainen velvollisuus noudattaa etusijajärjestystä, 12 §:n mukainen selvilläolo-velvollisuus sekä 13 §:n mukainen huolehtimisvelvollisuus. Valtioneuvoston jätteistä antaman asetuksen mukaan jätteet on koottava, pakattava ja merkittävä siten, että niille voidaan järjestää asianmukainen jätehuolto. (YSL 52 ja 58 §, JäteL 6, 8, 12–13, 15–17 ja 72 §:t, JäteA 7–9 §:t, Keuruun kaupungin jätehuoltomääräykset)

Tilalla kuolleiden eläinten asianmukaisella hävittämisellä rajoitetaan tartunta- ja terveydellisiä riskejä. (YSL 17 ja 52 §, EY 1069/2009)

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) (lupamääräys 14)

Ympäristönsuojelulaki velvoittaa ennaltaehkäisemään ja minimoimaan haitat sekä käyttämään parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja noudattamaan ympäristön kannalta parhaimpia työmenetelmiä. Tämä voi koskea esimerkiksi tehostettua lannan keräämistä lantalaan ulkoalueilta, pilaantuneen rehun varastointia, tarha-alueiden valumavesien käsittelyä tai ravinteiden huuhtoutumista ehkäisevien suojausten käyttämistä. Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa ottamaan käyttöön uutta tekniikkaa luvan voimassaolon aikana, jos päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia. Lainsäädännön muutokset on otettava huomioon toiminnassa. (YSL 6–8 ja 52–53 §:t, YSA 15 §)

Häiriötilanteet ja muut poikkeukselliset tilanteet (lupamääräys 15)

Määräyksellä varmistetaan tiedonkulku viranomaiselle tilanteessa, jossa ympäristölle on aiheutunut tai on vaarassa aiheutua merkittävää haittaa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi lantavarastojen rikkoutumiset ja öljyvahingot. (YSL 14 ja 52 §)

Tarkkailu- ja raportointimääräykset (lupamääräykset 16–19)

Säännöllinen rakenteiden ja teknisten laitteiden kunnan tarkkailu on olennainen osa toiminnanharjoittajan tarkkailuveloitetta, sillä rakenteiden tilaa seuraamalla voidaan nopeasti puuttua ongelmakohtiin ja ennaltaehkäistä niistä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja. Mikäli rakenteissa tai laitteissa havaitaan vaurioita tai vikoja, jotka voivat johtaa päästöjen syntyyn, on ne korjattava välittömästi. Tarkkailuista ja huolloista on pidettävä kirjaa, johon merkitään tarkastusten päivämäärät, niissä tehdyt havainnot ja tarvittavat huoltotoimenpiteet.

Lannan varastoinnin lisäksi kuormitusta pohjaveteen voi aiheutua muun muassa lannan käsittelystä ja levityksestä, eläinten laidunnuksesta ja talviaikaisesta jaloittelusta sekä mahdollisesti maneesista. Säännöllinen pohjavesitarkkailu on välttämätöntä toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien haitallisten pohjavesivaikutusten havaitsemiseksi ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi. Myös toiminnanharjoittajalla on velvollisuus olla tietoinen toimintansa ympäristövaikutuksista. Lupapäätöksessä on edellytetty kahden (2) uuden pohjavesiputken asentamista, jotta kuormituksesta saadaan mahdollisimman luotettava kuva. Tutkittavia parametrejä on vähennetty aikaisemmasta. Valvontaviranomainen voi muuttaa tarkkailua tarkkailusta saatavan tiedon perusteella, mikäli se katsotaan perustelluksi tai tarvittaessa antaa lisämääräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojelulain 108 §:n mukaan tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Kirjanpitoa ja raportointia koskevat määräykset ovat tarpeen lupamääräysten noudattamisen valvomiseksi.

(YSL 52, 62, 65-66 §)

Toiminnan vastuuhenkilö (lupamääräys 20)

Valvonnan kannalta on tärkeää, että toiminnalle on nimetty vastuuhenkilö, jolla on riittävät tiedot toiminnasta ja sen ympäristönsuojelun toteuttamisesta. Vastuu- ja yhteyshenkilö huolehtii toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä valvonnasta ja kirjanpidosta. Lisäksi vastuuhenkilön on oltava selvillä toiminnan ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä sekä ympäristöhaittojen poistamisesta. Henkilön ajantasaisien yhteystietojen tulee olla valvontaviranomaisen tiedossa toimintaa koskevan asiainnin nopeuttamiseksi. (YSL 170 §)

Toiminnanharjoittajan tai toiminnan muuttuminen tai toiminnan lopettaminen (lupamääräys 21)

Lupamääräys on annettu valvonnallisista syistä. Toiminnan olennaista muutosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden perusteella varmistetaan tiedonkulku ympäristöviranomaiselle niin, että ilmoituksen perusteella voidaan tarkastella muutoksen vaikutuksia lupamääräyksiin ja arvioida mahdollisen uuden ympäristöluvan tarvetta. Toiminnan loppuessa ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on selvitettävä tarvittavat alueen kunnostamiseen liittyvät toimet sekä niiden aikataulu. Toiminnan lopettaminen edellyttää, että toimintaan liittyneet ympäristöriskit ja jätteet on poistettu. (YSL 94 ja 170 §:t)

Lupapäätöksen voimassaolo

Luvan voimassaolo

Tämä lupapäätös on voimassa toistaiseksi. Mikäli toiminnassa tapahtuu päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävä tai muu olennainen muutos, on toiminnalle haettava uusi ympäristölupa. Tämä päätös on voimassa, kunnes uudesta lupahakemuksesta tehty päätös on saanut lainvoiman. YSL 87 §)

Lupapäätöstä ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 70 §)

Päätöksen täytäntöönpano

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman. (YSL 198 §)

Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6 - 8, 11 - 12, 14 - 17, 19 - 20, 27 – 29a, 34, 39 - 40, 42 - 44, 48 - 49, 51 - 53, 58, 62, 65 - 66, 70, 83 - 85, 87, 94, 115a, 170, 190, 191, 198 ja 205 §

Jätelaki (646/2011) 8, 13, 15 – 17, 29, 72, 118, 120 ja 122 §

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920) 3, 17 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 ja 11 - 15 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4 ja 7 - 9 §

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveystäätöistä (EY 1069/2009)

Muut ohjeet

Ympäristöministeriö 2008: Hevostallityöryhmän raportti.

Ympäristöministeriön moniste 121/2003: Hevostallien ympäristönsuojeluohje
4.11.2003

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveystäätöistä (1069/2009) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (142/2011)

Hevostietokeskuksen julkaisu 13 (2013): Tallinhoitajan opas.

Hevostietokeskuksen julkaisu 9 (2008): Tallien toimintaympäristöt ja tilatarvevaatimukset.

Hevostietokeskuksen verkkosivut www.hevostietokeskus.fi

Hevosalan osaamiskeskus Hippoliuksen verkkosivut www.hippolis.fi

Ympäristölupamaksu ja sen määräytyminen

Ympäristölupapäätöksen maksu on **1 000,00 euroa (alv 0 %)**. Maksu peritään jälkilaskutuksella.

Käsittelymaksu perustuu Keurusselän ympäristönsuojelujohtajan 29.1.2020 § 4 hyväksymään Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupungeissa noudatettavaan ympäristönsuojeluviranomaisen taksaan.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös

Hakijalle (saantitodistuksella)

Jäljennös päätöksestä (sähköisesti)

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi)

Keuruun kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Keuruun Vesi-liikelaitos

Keuruun kaupunginhallitus

Muu tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan julkaisemalla kuulutus Keuruun kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.keuruu.fi > Info & asiointi > Tiedotteet, kuulutukset, tarjouspyynnöt > Kuulutukset ja ilmoitukset ja lupapäätösasiakirjat osoitteessa www.keuruu.fi > Päätöksenteko > Päätöksenteko.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä 9.4.2025. Valitusaika päättyy 9.5.2025.

ympäristönsuojelutarkastaja

Taina Lahtinen-Joensalmi

Liitteet

Valitusosoitus